

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 22 kwietnia 2009 r.

**w sprawie ustawy o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar
wystąpień wolnościowych w latach 1956-1983**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 2 kwietnia 2009 r. ustawy o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar wystąpień wolnościowych w latach 1956-1983, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w tytule ustawy po wyrazie "ofiar" dodaje się wyraz "zbiorowych";
- 2) w tytule ustawy wyrazy "1956-1983" zastępuje się wyrazami "1956-1989";
- 3) w preambule użyte trzykrotnie wyrazy "1956-1983" zastępuje się wyrazami "1956-1989";
- 4) w art. 1 w ust. 1 wyraz "albo" zastępuje się przecinkiem oraz na końcu dodaje się wyrazy "oraz w trakcie tłumienia manifestacji lub strajków w latach 1983-1989";
- 5) w art. 4 w ust. 1 wyrazy "w terminie dwóch lat" zastępuje się wyrazami "w terminie 10 lat";

6) w art. 6 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

"1a. Przed wydaniem decyzji, o której mowa w ust. 1, Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych może zwrócić się do Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o przekazanie informacji o treści zgromadzonych przez Instytut dokumentów dotyczących okoliczności uzasadniających przyznanie świadczenia pieniężnego, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 2, oraz o przekazanie uwierzytelnionych kopii tych dokumentów.";

7) dodaje się art. 9a w brzmieniu:

"Art. 9a. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.) w art. 21 w ust. 1 w pkt 133 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 134 w brzmieniu:

"134) świadczenia pieniężne otrzymane na podstawie ustawy z dnia ... o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar wystąpień wolnościowych w latach 1956-1989 (Dz. U. Nr ..., poz. ...).".

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

Uzasadnienie

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm w dniu 2 kwietnia 2009 r. ustawy o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar wystąpień wolnościowych w latach 1956-1983, proponuje wprowadzenie do jej tekstu 7 poprawek.

Poprawka nr 1 precyzuje tytuł ustawy i służy podkreśleniu, że jej celem jest zadośćuczynienie rodzinom osób, które poniosły śmierć w związku z wystąpieniami wolnościowymi o charakterze zbiorowym. Poprawka jest efektem rozważań Senatu nad możliwością ubiegania się o zadośćuczynienie przez rodziny ofiar wystąpień o charakterze indywidualnym.

Senat stwierdził, że oczywistą kwestią jest potrzeba zadośćuczynienia także rodzinom wystąpień indywidualnych, jednak ustawa w przyjętym kształcie nie zapewnia odpowiedniego instrumentarium prawnego, które pozwoliłoby już teraz na przyjęcie takiego rozwiązania. Zapisana w ustawie uproszczona formuła dochodzenia zadośćuczynienia i tryb postępowania administracyjnego nie byłyby, zdaniem Senatu, właściwe do rozstrzygania w skomplikowanych stanach faktycznych to jest w ustalaniu okoliczności i przyczyn śmierci ofiar indywidualnych wystąpień wolnościowych.

W poprawkach nr 2, 3 i 4 Senat wprowadza rozwiązanie polegające na objęciu uprawnieniem do zadośćuczynienia, obok rodzin ofiar wystąpień wolnościowych wskazanych w zmienianym przepisie art. 1 ust. 1, również członków rodzin tych osób, które poniosły śmierć w trakcie tłumienia manifestacji lub strajków w latach 1983-1989.

W senackiej debacie nad ustawą wielokrotnie odwoływano się do określonej w art. 32 ust. 1 Konstytucji zasady równości, w myśl której nie wolno tworzyć takiego prawa, które różnicowałoby sytuację prawną podmiotów, których sytuacja faktyczna jest taka sama.

Senat uznał, że zawarte w ustawie ograniczenie prawa do zadośćuczynienia jedynie dla rodzin osób, które poniosły śmierć do roku 1983 narusza tę zasadę. Zdaniem Senatu wskazane jest rozciągnięcie wskazanej w ustawie cezury czasowej do roku 1989, gdyż do tego właśnie roku miały miejsce manifestacje i strajki w których ginęły osoby zaangażowane w walkę w obronie wolności, godności człowieka oraz praw obywatela przed komunistycznym ustrojem totalitarnym.

Poprawka nr 5 wydłuża termin składania wniosków o przyznanie świadczenia pieniężnego z 2 do 10 lat. Zdaniem Senatu termin określony ustawą jest zbyt krótki i stanowi nadmierne utrudnienie dla osób uprawnionych, zwłaszcza osób w wieku podeszłym, mających utrudnioną orientację w zmieniającym się systemie prawa.

Celem zapewnienia Kierownikowi Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych optymalnych warunków wykonywania ustawy, Senat proponuje w poprawce nr 6, przyznanie Kierownikowi prawa zwrócenia się do Prezesa IPN o przekazanie informacji o treści zgromadzonych w IPN dokumentów dotyczących okoliczności uzasadniających przyznanie świadczenia pieniężnego.

W art. 9 ustawy Sejm postanowił, że kwoty świadczenia pieniężnego wypłacone na podstawie ustawy, są wolne od podatku dochodowego. Przedmiotem tego przepisu jest zatem zwolnienie z opodatkowania podatkiem dochodowym świadczenia o charakterze odszkodowawczym. Zdaniem Senatu każde zwolnienie podatkowe należy do dziedziny prawa daninowego i powinno znajdować się w ustawie regulującej całościowo właśnie tę dziedzinę prawa. Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych, w art. 21 ust. 1, zawiera katalog dochodów zwolnionych z opodatkowania tym podatkiem, którym objęte są zwłaszcza różnego rodzaju świadczenia o charakterze odszkodowawczym lub zadośćuczynienia.

W związku z tym, w poprawce nr 7, Senat proponuje uzupełnienie treści ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, o zwolnienie od podatku, o którym mowa w art. 9 ustawy. Senat zdecydował jednocześnie o pozostawieniu w ustawie art. 9 jako normy o charakterze materialnym i informacyjnym. Zaistnienie obok siebie obu przepisów, to jest art. 9 i 9a, pozwoli na zapewnienie ustawie waloru czytelności i jasności a jednocześnie zapewni spójność systemu prawa.